

Izhađa ob 4 zjutraj.

Stane celoletno... 140 K

mesečno... 20

za inozemstvo... 100

Oglaš za vsak mm višine stolpca (58 mm) . 4 K

mal. oglaš do 30 mm stolpca (58 mm) . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/A
Telefon št. 72

Upravišтво:

Ratnarska ulica št. 66
Telefon št. 38Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.942

Ljubljana, 3. maja.

V nedeljo je zboroval v Celju na nedavnem mariborskem shodu demokratskih zaupnikov izvršni izvrševalni odbor JDS za mariborsko okrožje. Zborovanje je v mnogem oziru veljepisno in sklepni, ki so bili v Celju sprejeti, kažejo nad vse razveseljujoč podvig politične energije demokratske stranke v mariborskem okrožju. Demokratski zastopniki so tam v globokem razumevanju položaja postavili načela in program dela za bližnjo bodočnost. Svoja načela in svoj delovni program je izvrševalni odbor objavil v posebnem proglasu.

Stojimo pred novo situacijo. Razdelitev v oblasti je izvršena, zakon o samoupravah proglašen. Ako se ljudstvo danega mu vpliva pametno posluži, potem mu postane Vidovdanska ustava izvir nova velike pravice, da o svojih vsakdanjih potrebah samo odločuje. Izvrševanje te pravice mu je treba omogočiti čim prej. Zato treba sprejeti izvršeno razdelitev v oblasti kot dejstvo, brez ozira na to, ali nje v vseh podrobnostih zadovoljuje ali ne. Zakon sam v zadostni meri pripušča korektura, ki se bodo izkazale za potrebne in dobre in se bodo dale tudi izvršiti. To je vprašanje bodočnosti, ki ne more in ne sme zavlačati delovanja samouprav. Zakon predpisuje, da morajo biti prve volitve v nove oblasti skupščine izvršene v roku treh mesecev po njegovem uveljavljanju. Volitve bodo torej najkasneje koncem julija.

Zakon je dal oblasti samoupravi široke kompetence. Od ljudi, ki bodo samouprave vodili, je odvisno, ali bodo svoje velike naloge tudi izvrševale in kako jih bodo izvrševale. V Celju zbrani zastopniki demokratske stranke upravičeno pravijo, da je treba med ljudstvom v oblasti vzbuditi čut skupnosti narodnih in gospodarskih interesov, postaviti je treba fronto najznejših in najposlednejših prijateljev stvarnega napredka, da se pripravi načrt dela v samoupravi in da se izvolijo v skupščine in odbore taki zastopniki kmeti, konzumenti, trgovci, obrtniki in delavci, ki bodo kot pravi rodoljubi in dobri gospodarji znali pametno in trezno delati.

Ako naj postanejo oblasti in srezke samouprave blagoslov za narod, potem mora biti iz njih izključena velika politika. Tej je odmerjeno mesto v parlamentu, samoupravna skupščina naj pa postane torišče intenzivnega gospodarskega in socialnega dela v širokem smislu te besede. Ne prazne fraze, temveč stvarnost in točnost!

Mariborski izvrševalni odbor JDS se je zato postavil na pravilno stališče, da je v zadevah s samouprave treba v naprej izključiti strankarsko politiko. Ako naj pridejo v skupščine najposlednejši in najznejši zastopniki vseh stanov, potem je potreben pravočasen sporazum vseh, ki so za pozitivno gospodarsko in socialno delo, katero naj v skladnosti interesov vseh slojev pospeši splošno blagostanje. Res je, da položaj v tem oziru ni prav ugoden. Nekatere stranke se premalo zavedajo svoje dolžnosti biti voditeljice, ker se njihovi voditelji dajo le preveč komandirati od nalice ter so preslabi, da bi sledili svoji vesti in pameti.

Čim številnejše pa so naloge, pod katere nas postavlja življenje naroda, tem bolj je treba dvigati glas, da se zopet združijo, kar čuti zdravo in napredno. Mariborski demokratski izvrševalni odbor je postavil v Celju platformo, ki je dovolj široka, da omogoči izročitev samoupravnega dela množici, ki se dviga s svojo izobrazbo in s svojim značajem nad množico. Ta okvirni program se glasi:

«Napovedujemo horbo zaslepljenju množice. Vpreči hočemo v delo za napredek ljudi z dobro voljo, s sposobnostmi, s srcem, ki bje za blagor skupnosti, zlasti za blagor vseh slabih in pomoči potrebnih. Enaka pravica za znošno življenje mora biti za jamčena vsem. Verske nestrpnosti naj naš narod ne pozna. V okviru jugoslovanske države naj slovenski kraji živijo in napredujejo po slovenskih običajih, kjer žive Slovenci, po hrvaških, kjer žive Hrvati, a tudi sodržavljanji drugih jezikov najdejo naj vsako pomoč, dokler živijo v skladu z interesi države in okraja in spoštujejo narodni značaj naše zemlje. Vsi se pa posvetimo delu za vse višjo kulturo, vse večje blagostanje vseh in vsakega.»

Jugoslovanska demokracija hoče s svoje strani vse storiti, da se na tem programu združijo najjačje intelektualne sile naroda v oblasti. Prilagodit se novim razmeram, je svojo mari-

Vlada odobrila Ninčičevo politiko

MALA ANTANTA OSTANE SAMOSTOJNA. — JUGOSLAVIJA ZAHTeva STRIKTNO IZVRŠITEV RAPALLSKE POGODBE.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Pred odhodom ministra Ninčiča so se ves dan vršila posvetovanja vlade o situaciji na genovski konferenci in o pogajanjih z Italijo. Vlada je odobrila postopanje naših delegatov ter solidarno postopanje Male antante. Kakor se zatrjuje, stoji Mala antanta glede priznanja sovjetske vlade na stališču, da treba v tem oziru postopati v soglasju z Veliko antanto. Mala antanta pa ne želi, da se pri eventualnih nesoglasjih med Francijo in Anglijo postavi na eno ali drugo stran.

Minister Ninčič je poročal o dosežkih fazah razgovorov z italijanskimi delegati glede izvršitve rapallske pogodbe. Popolnoma v smislu svojih

instrukcij je v teh razgovorih zastopal stališče, da je treba striktno izvršiti rapallsko pogodbo s Sforzinim dodatkom glede Baroša. Rimska vlada je proti temu vsak dan iznašala nove projekte, ki so bili indiskutabeli. Razgovori z italijanskimi delegati vsled tega niso krenili v fazo službenih pogajanj. Vlada je v celem obsegu odobrila Ninčičevo postopanje ter sklenila, da tudi zanj ostane strogo na stališču izvršitve rapallske pogodbe. Ako bi Italija ne menjala svojega dosedanjega stališča, potem bo naša vlada izročila spor mednarodni arbitraži.

Govorice, da je Ninčičev položaj oslabiljen, so povsem neistinite.

Boljševiške in frige profi Jugoslaviji

ZVEZA MED HRVATSKIMI EMIGRANTI IN ČIČERINOM.

Genova, 3. maja. (Izv.) Na pismo ministra Schanzerja, ki opozarja Čičerina v imenu Velike in Male antante ter nevarnosti držav na grozovitosti, ki jih počenjajo boljševiki v Georgiji, je Čičerin poslal predsedniku konference de Facto obširen odgovor, v katerem skuša oslabiti očitje z naštevanjem nasilnosti, ki jih baje vršijo druge države napram narodnim manjšinam. Med drugimi obtožuje Čičerin tudi Jugoslavijo radi okrutnosti v Črni gori in Makedoniji ter radi »zatiranja« Hrvatom. Značilno za njega je, da se resničnega zatiranja Jugoslovancov v Italiji ni spomnil. Z »materija-

lom» so Čičerina preskrbeli takozvani emigranti, ki so tudi povzročitelji nesramne brošure, katera proglašala Jugoslavijo za barbarsko deželo radi zakona o zaščiti države, akoravno je jasno, da imajo druge države še ostrejša določbe v tem oziru. Naši delegati bodo na Čičerinovo pismo odgovorili s posebno spomenico, v kateri bodo povdarili edinstvo naroda ter pojasnili, da Hrvati niso narodna manjšina temveč integrirajo del državnega naroda. Spor gre le za notranjo organizacijo države. Konferenca se v ostalem s Čičerinovimi izjavami ne bo bavila.

Kraljev povratek

Beograd, 3. maja. (Izv.) Kako doznava Vaš dopisnik, odpotuje kralj Aleksander iz Pariza v Beograd 5. t. m. V njegovem spremstvu se bodo nahajali knez Arzen, knežinja Jelena z otroci in princ Pavle. Verjetno je, da ga bo spremljal tudi princ Gjorgje.

Finančni odbor

Proračun ministrstva ver.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Danes popoldne od 17. do 20. ure se je vršila seja finančnega odbora, na kateri se je pretresal proračun ministrstva ver. Razvila se je diskusija o povečanju dodatkov duhovnikom v krajih izven Srbije in Črne gore. Zastopnik ministra ver, dr. Marinković je izjavil, da je treba počakati prihoda ministra financ dr. Kumanudija, ker gre za povečanje kredita. G. Marinković je obenem obljubil, da bo ta predlog podpiral pri finančnem ministru. Finančni odbor je v ostalem odobril proračun ministrstva ver.

Povišanje zunanega budžeta.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Sekcija za pretres proračuna ministrstva vnanih del je dovršila svoje delo ter bo jutri predložila svoje poročilo finančnemu odboru. Kako doznavamo, je sekcija predlagala povečanje budžeta v porcijah poslaništev in konzulatov v inozemstvu.

Tudi Angieži ponujajo posojilo

Beograd, 3. maja. (Izv.) Danes zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je bila predložena nova ponudba posojila, ki je dospela od londonskih bank za 25 milijonov funtov sterlingov. Vlada ni o tej ponudbi razpravljala, ker pričakuje ministra financ dr. Kumanudija, ki pride v petek v Beograd. Zatem so bili odobreni neki krediti ministru saobračaja.

ZAKON O DVANAJSTINAH ZA MAJ IN JUNI.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Današnje »Službene Novine« objavljajo v posebni izdaji zakon o proračunskih dvanajstinah za maj in junij.

borsko okrožno organizacijo spremeni v oblastno organizacijo ter kliče vse danes še raztresene in zaslepljene pod zastavo pozitivnega dela za domače kraje, za njihove velike lokalne interese, ki so obenem tudi interesi celokupnega naroda in njegove države.

Resne in patriotične besede, ki prihajajo iz Celja, ne morejo ostati brez blagodejnega in plodonosnega odziva.

Vprašanje odgoditve avstrijskih reparacij

Pogajanja med dr. Kumanudijem in avstrijsko delegacijo.

Genova, 3. maja. (Izv.) Kako je izvedel Vaš dopisnik, se vrše v Genovi že nekaj dni pogajanja med finančnim ministrom dr. Kumanudijem in avstrijsko delegacijo glede odgoditve avstrijskih reparacijskih vplačil za 25 let. Vrhovni svet je nasvetoval jugoslovanski delegaciji, naj sprejme avstrijski predlog. Verjetno je, da bo vprašanje rešeno tako, da bo naša država oproščena plačevanja oslobodilnega davka in davka za življenje neprijateljskih dobrin. Finančni minister dr. Kumanudi je včeraj brzojavno obvestil vlado o razvoju pogajanj.

Amerika in Evropa

Washington, 3. maja. (Izv.) Predsednik Harding je izrazil svoje veselje nad dejstvom, da je poverila genovska konferenca predsedništvo mednarodnega razsodišča, ki bo odločevalo o zadevi nemških vojnih dolgov, bivšemu predsedniku Zedinjenih držav Williamu Taftu. Harding je izjavil, da bo Amerika povsod delovala za obnovo in dobrobit Evrope, čeprav se ni hotela zaplesti v spore konference v Genovi.

Katoliški misijonarji smejo v Rusijo

Praga, 3. maja. (Izv.) »Tribuna« poroča, da bo v kratkem odšlo v Rusijo več čeških, nemških in italijanskih katoliških misijonarjev. Sovjetska vlada si je v pogodbi z Vatikanom izgovorila, da v Rusijo ne smejo prihajati francoski, angleški in jugoslovanski misijonarji.

Rim, 3. maja. (Izv.) Kako poročajo listi, je papež Pij XI. pristal na to, da sprejme v avdijenci vodjo ruske genovske konference Čičerina.

TOVORNI VAGONI IZ NEMČIJE.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Iz Nemčije je na poti 1200 tovornih vagonov na račun reparacij. Da se ti vagoni čimprej spravijo v našo državo, je ministrstvo saobračaja odredilo, da se 15 lokomotiv, ki smo jih dobili iz Madžarske, spravi v Zagreb, da se čimprej transportirajo ti vagoni v našo državo.

GOZDNI POŽARI V SANDŽAKU.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Beograjske »Novosti« poročajo, da je izbruhnil velik požar v planini Vrbov log, odkoder se je razširil tudi na sosednje planine. Nevarnost je, da preide požar še na druge kraje. Veliko število žandarjev vzdržuje red. Tudi v okolici Prijepolja in bližnjih krajih se pojavljajo požari. Zato obstoji sum, da so zažgali odmetniki.

Druga plenarna seja genovske konference

MIREN POTEK. — ITALIJANSKA SAMOHVALA. — ČIČERINOV GOVOR. — SKLEPI FINANČNE IN PROMETNE KOMISIJE POTRJEJENI.

Genova, 3. maja. (Izv.) Danes popoldne se je vršila druga plenarna seja obnovitvene konference (prva je bila otvoritvena seja dne 10. aprila). Seja je otvoril italijanski ministrski predsednik De Facta, ki je obenem predsednik konference, par minut po 10. uri. Seja je najprej verificirala zapisnik otvoritvene seje, nakar je podal De Facta kratek pregled dosedanjega dela v komisijah in podkomisijah. V svojem referatu je poudarjal, da je iz zapisnikov zlasti finančne in transportne komisije razvidno, da ima konferenca že mnogo lepih, obkrožitvenih uspehov. Dosedanji potek konference je pokazal, koliko sadu more roditi skupno delo, ki razpravlja v polnem medsebojnem umevanju in popolnoma enakovredni o vprašanjih, za ves svet tako važnih in nujnih. Zato smemo tudi v nadaljnji potek konference z vsem zaupanjem gledati.

Po govoru De Facte je dobil besedo predsednik finančne komisije, angleški delegat sir Ewans, ki je prečital poročilo svoje komisije in obenem komentiral posamezne sklepe. V imenu Francije je njen delegat Picard odobril poročilo, nakar je prevzel besedo italijanski zunanji minister Schanzer, ki je zlasti poudarjal posredovalno vlogo, ki jo igra na konferenci Italija s tem, da neprestano posreduje med posameznimi delegaci-

jami, ko se pojavljajo ovirajoče diference. Omenil je, da je Italija že znižala svojo armado na 200.000 mož in da je s tem najlepše dokumentirala miroljubnost svoje politike.

Za Schanzerjem je govoril najprej nizozemski, potem pa švicarski zastopnik, ki sta oba izrekla svoje soglasje s sklepi finančne in prometne komisije. Za njima se je med splošno pozornostjo dvignil Čičerin, ki je imel kratek francoski govor. Uvodoma je poudarjal, da je genovska konferenca za sovjetsko Rusijo zgodovinskega pomena, kar pomenja njen prvi dotik z ostalo Evropo. Zaveznike države se spodbujajo nad današnjim socialno-gospodarskim sistemom v sovjetski Rusiji, a Rusija je kljub temu pripravljena stopiti z ostalo Evropo v gospodarsko skupnost in boče po svojih močeh sodelovati pri obnovi Evrope. Enako pa pričakuje tudi lojalnega sodelovanja Evrope pri obnovi lastne države. Razpravljač o mednarodnem konzorciju za obnovo Rusije, je Čičerin poudaril, da si ta konzorcij ne sme prilastiti nikakega monopolnega položaja v ruskem gospodarskem življenju.

Ko je šel nemški delegat, zunanji minister dr. Rathenau pritril poročilo finančne in prometne komisije, je plenarna seja obe poročili odobrila, nakar je De Facta ob 1. uri sejo zaključil.

Spomenic Rusiji končno izročena

KAKO POČEJO ZAVEZNIKI POMAGATI IN KAJ ZAHTEVAJO OD RUSIJE. — ČIČERIN ODKLANJA VEČINO ZAHTEV.

Genova, 3. maja. (Izv.) Sinoči pozno ponoči je naposled prešla francoska delegacija iz Pariza naročilo, naj podpiše zavezniško spomenico Rusiji. To se je zgodilo še tekom noči, nakar je bila spomenica danes popoldne pred otvoritveno plenarno sejo konference izročena ruski delegaciji v roke predsednika Čičerina.

Zavezniška nota našteva uvodoma, kako si predstavljajo zavezniški svojo pomoč pri obnovi Rusije in na kak način bi bila vsaka posamezna velesila pripravljena sodelovati. V drugem delu našteva nota zahteve, ki jih mora izpolniti Rusija kot pogoj za zavezniško pomoč. Zahteve se opirajo deloma na londonski izvedenski memorandum, deloma pa so modificirane z vpoštevanjem Čičerinovega odgovora na ta memorandum.

Spomenica predvideva za obnovo ruskega gospodarskega življenja ustanovitev mednarodnega konzorcija z začetnim kapitalom 20 milijonov funtov in sodelovanjem vseh držav. Posebej pa se obljublja posamezne države: Anglija hoče razširiti svoj Trades Facilities Act za obnovo Evrope tudi na Rusijo, s čimer bi dobila Rusija, če se podjetja udeležijo, kakih 25 milijonov funtov za svojo obnovo. Dalje bo angleški parlament zvišal vsoto, potrebno za izvoz v Rusijo, ter sploh olajšal eksport v Rusijo.

Francija bo sodelovala v mednarod-

nem konzorciju, dobavljala Rusiji seme in poljedelsko orodje, vozni material, 1200 lokomotiv in 28.000 vagonov ter poslala v Rusijo tudi tehnični personal, ki bo popravil železnice. Tudi francoska industrija bo takoj, ko dobi potrebna jamstva od Rusije, vzpostavila svoje delovanje za rusko obnovo.

Italija bo sodelovala pri konzorciju, podpirala obnovo podjetja in gospodarske organizacije v Rusiji, ter podpirala rusko poljedelstvo in dobavljala stroje za rusko industrijo.

Japonska bo dovolila rusko-japonskemu trgovskemu društvu 5 milijonov je-nov kredita.

Kot pogoj zato zahtevajo zavezniški od Rusije, naj se obveže izpolniti v 14 točkah formulirane zahteve, ki tvorijo drugi del spomenice. Med drugim zahtevajo zavezniški:

da se Rusija odreče vsaki politični propagandi v inozemstvu, da poravnava dolgove in obligacije svojim dolžnikom v gotovi dobi, da uredi vprašanja zasebne lastnine.

Ruska delegacija se še ni uradno pečala s spomenico. Vendar pa je izjavil Čičerin novinarjem, da Rusija večina točk v spomenici ne namerava sprejeti. Posebno ostro je kritiziral točko glede povrnitve dolgov in točko, po kateri naj bi se Rusija obvezala ustaviti vso propagando v inozemstvu, inozemci pa bi v Rusiji smeli agitirati.

Barthou v Parizu

Pariz, 3. maja. (Izv.) Sinoči je dospel semkaj iz Genove predsednik francoske delegacije Barthou, katerega je pričakovalo na kolodvoru nebroj novinarjev. Barthou je odklonil vse pogovore. Tudi njegov tajnik ni daljal intervjujev.

Danes popoldne se je vršila nato seja ministrskega sveta, o kateri je bil izdan naslednji uradni komunikat:

«Ministrski predsednik Poincare se je zahvalil Barthouju za njegovo delo v korist Francije v Genovi, nakar je vzel mi-

nistrski svet poročila iz Genove in Bruslja na znanje in sklenil, da se Francija in Belgija ne smeta ločiti.»

Barthou odpotuje v Genovo jutri. Kakor je iz tega komunikata razvidno, se je dosegel med Barthoujem in Poincarejem v zadevah angleško-francoskega spora, spomenice Rusiji in ostalih tekočih vprašanj popoln sporazum, dočim so nekateri nacionalistični listi že naznanili demisijo Barthouja in konec genovske konference.

IZVOZ KONJ.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Minister poljoprivrede je odredil, da se sme od preostalega kontingenta konj, izvoziti m. dr. preko Gornje Radgone 300, preko carinarnice Maribor 1000, Rakeka 1000, Grška 500, preko Jesenice-Podbrdo 300, preko Splita 300 komadov lahkih konj.

ŽELEZNIČARSKO GIBANJE.

Beograd, 3. maja. (Izv.) Dne 8. t. m. bodo imeli železničarji mesta Beograd protestno zborovanje, na katerem se bo odločalo o štrajku radi nezadovoljnosti, ki je nastala vsled nezadostnih draginskih doklad.

INOZEMSKÉ POŠTNE PRISTOJBINE.

Beograd, 3. maja. (Izv.) S prvim majem so stopile v veljavo nove poštne pristojbine za inozemstvo. Plača se sedaj za pisma do 20 g 2 Din, preko 20 g za vsakih 20 g po 1 Din, za navadne dopisnice 1 Din, za dopisnice z odgovorom 2 Din, za tiskovine za vsakih 50 g 40 par, za poslovne papirje za vsakih 50 g 40 par, najmanj pa 80 par, za vzorce za vsakih 50 g 40 par, najmanj 80 par, za tiskovine za slepce za vsakih 50 g 20 par. Taksna za priporočena pisma znaša 2 Din.

Izvrševalni odbor JDS Avtonomija za mariborsko okrožje in socijalna politika

Izvrševalni odbor JDS za mariborsko okrožje je imel v nedeljo dne 30. aprila v Celju svojo prvo sejo, katere se je udeležilo 35 članov. Program dneva je bil sestaviti načrt dela za bližnjo bodočnost. Predsednik g. Ivan Rebek je izrazil veselje nad tem, da je prišla država s svojo razdelitvijo v oblasti in sreže do delne konsolidacije. Treba je iti uned narod in ga poučiti, da ima odsej svojo usodo v svojih rokah, ker prazne fraze nič ne zaležejo in ker more le pozitivno delo privedi vse stanovne do gospodarskega blagostanja. Glavni tajnik g. Spindler in kulturni tajnik odbo- ra g. ravnatelj Voglar sta na to izbrpno obrisala strankin program za prihodnje mesece. Organizatorično in kulturno delovanje med narodom bo povečalo in utrdilo stranki ugled in zbližalo posamezne, zlasti pa kmetski stan s strankinim vodstvom. Določilo se je več javnih in zaupnih shodov, poudarjala tudi potreba živahnih medsebojnih stikov med okrajnimi in okrožno organizacijo. Dne 15. maja prične izhajati v Mariboru poljuden strankin tednik »Narodni list«, ki bo vzgajal in bodril narod k pozitivnemu gospodarskemu udejstvovanju. H kulturnemu delu naj se pritegne tudi akademična omladina. Živahne debate so se udeležili mnogi člani odbora.

Ker bi bil izvrševalni odbor preobse- žen aparat, se je izvolilo ožje načelstvo, ki obstoji iz sledečih gg.: Predsednik Iv. Rebek, podpredsednik: dr. Fr. Lipold, Fr. Kolenc in Lovro Petovar, odborniki: Vek. Spindler, Fr. Voglar, dr. Karl Kodermann, Iv. Kejžar, dr. Avg. Reisman, Iv. Šosterič, O. Meglič, Alojz Sel, dr. Jož. Pučnik, dr. Ant. Gosak, Anton Kod- er, dr. Ernest Kalan, Ivan Prekoršek, Fr. Mravljak, Janko Lesničar, Jernej Plahuta, Iv. Bizjak in L. Cvetko.

Vedel važnih opravkov v Beogradu se minister n. r. g. dr. Kukovec dopoldan- skega zborovanja ni mogel udeležiti. Pri- sel je šele popoldne ter je podal na po- poldanski seji, živahno pozdravljen, pre- gled zadnjih političnih dogodkov. Bo- dril je navzoče k intenzivnemu delu med ljudstvom ter odtal smernice tega dela. Na podlagi njegovih izjav se je skle- nilo izdati oklice na prebivalstvo mari- borske oblasti. Podpredsednik dr. Lipold se je koncem seje zahvalil dr. Kukovec za njegovo požrtvovalno sodelovanje pri razdelitvi države v oblasti in sreže zla- sti se zato, da je Slovenija dobila svo- je upravno sodišče v Celju.

Velik shod v Postojni

Postojna, 1. maja. V Postojni se je vršil večerj v obrambo jezikovnih pravic velik shod, katerega sta sklicala državni poslan- ec Lavrenčič in Zveza slovenskih župan- stev. Shoda se je udeležilo zelo veliko število ljudi.

Shod je otvoril poslanec Lavrenčič. Za predsednika je bil izvoljen po- stojnski župan Kutin, ki je dal besedo poslancu Lavrenčiču. V široko za- snovanem govoru je gosp. poslanec podal žalostno zgodovino slovenskega naroda na Primorskem v zadnjih letih. Ožigosal je posebno žalostno dej- stvo, da se v slovenski Postojni, sra- dišču čisto slovenskega okraja, vra- čajo od civilnega komisarijata sloven- ske vloge s pozivom, naj se priloži italijanski prevod. Najhujiši napad na jezikovne pravice pa so v zadnjem času izvršili tržaški sodniki s svojim znanim sklepom proti rabi slovenske- ga jezika pri sodiščih. Opozoril je na brezprimerno moralno ponižanje, ki ga Slovencev zadaja ta sklep in na težko materialno škodo, ki bi iz nje- ga nastala za slovensko ljudstvo, in končno pozval zborovalce, da izrazijo svoje ogorčenje nad tem napadom.

Govoril je še dr. Mikuletič iz Trsta, nakar je bila soglasno sprejeta reso- lucija, ki zahteva ukinitve famozne- ga sklepa tržaških sodnikov proti rabi slovensčine pri sodiščih in da se pri vseh zakonih in odredbah upoštevajo naravne pravice jugoslovanskega prebivalstva, da se poslužuje pri vseh uradnih svojega jezika. Zato naj se v Juljski krajini nastavi le uradni- ki, ki so zmožni slovensčine, oziroma hrvaščine.

Hči papeža

(Dalje.)

Da prideta v rezervirani kabinet, sta morala gosta skozi veliko gostil- niško sobo. Slika, ki jo je Alfonso tu zapazil, bila je tako šarena in ga je tako zadovoljila, da je obstal in začel motriti prisotne goste. Pri hrastovih mizah so sedeli s polnimi vrči. Veči- nomo so to bili delavci, pa tudi mno- go takšnih, ki se radi ognejo delu in povečavajo število znanih lazarinov, pohajčev in postopačev, lastnih po- sebno italijanskemu podnebu. Na ženskah, ki so delale delovno tem no- zakarjeb, se je jasno izražal tip rim- skih lahkih deklet. Na mali estradi pa je sviral pet godev, ki so izvajali zares pekleno muziko. Toda gosti očeta Filipa so bili tako navdušeni vsled narodnih pesmi, ki jih je ta kvintet proizvajal, da so spremljali godece s petjem iz polnega grla in jim tudi metali s svojih mest bakren in včasih celo srebrn denar. Hrup vsega

in socijalna politika

Odkar je neki gospod dovršil v mi- nistrstvu socijalne politike svojo vi- soko kariero, so se začeli v »Novem Času« pojavljati napadi na ministrstvo socijalne politike, zlasti pa na prejšnje- ga ministra tega resorsta dr. Kukov- ca in na dr. Žerjavo. Tudi torkov- ca »Novi Čas« prinaša pod naslovom: »Skandali v socijalni politiki« daljši članek v tem duhu, kritikujoč zakon o zaščiti delavcev, o zavarovanju de- lavcev, o inspekciji dela itd., katere zakone imenuje juridični nonsens in pa ironijo moderne socijalne politike. Kakor konča pri klerikalnih vsaka molitev z amen, tako konča v kleri- kalnem časopisju vsak članek z avto- nomijo, zato ni čudno, da zahteva tudi večerajšnji članek »Novega Ča- sa« za vse socijalno - politične insti- tucije avtonomijo.

Naša socijalna zakonodaja gotovo ni najpopolnejša in tudi ne brez hib. Tudi v našem listu smo izrekli o nji že večkrat kritično besedo. Nikdo pa ne more reči, da je naša socijalna za- konodaja nonsens in ironija moderne socijalne politike. Morda je njena največja napaka ta, da so na njej kot referenti delali ljudje, ki niso v posa- meznih panogah te zakonodaje stro- kovnjaki. Žal, da ni v celji državi do- volj teoretično in praktično izvešča- nih juristov. Ni krivda ministra dr. V. Kukovca, ako se je moral pri prizna- vanju, dati državi tudi tehnično brezhibno socijalno - politične zakone, opirati na strokovnjake, ki so pač veljali za — najboljšje. Za našega av- tonomista mora biti vsekako zelo to- lažljivo, ako razodenemo, da je socijal- no - politična zakonodaja v glavnem otrok slovenskih specializistov na so- cialnem polju. Dr. Jež je izdelal in- validni zakon, inž. Stebi zakon o za- ščiti delavcev in o inspekciji dela, g. Matjašič pa zakon o zavarovanju de- lavcev. Veliko krivico tem slovenskim možem dela »Novi Čas«, ako njihovo dete meče v blato, ne da bi našel vsaj za njihovo dobro voljo nekoliko lepih besedi.

Kar se tiče centralizacije socijalnih naprav v Sloveniji, pa bi bilo opozori- ti na nekatera dejstva, ki govore sama za sebe dovolj. Načelnik Stebi je, ker je pač hotel biti neomejen gospodar v svojem oddelku, z vsi strogozgodno izvedel popolno ločitev in- spekcije rada od pokrajinske uprave. Čim je prišel v Beograd gospod Er- javec ter postal šef centralne borze rada, je prišel iz ministrstva ukaz, da je posredovalnica dela centralizirana in da ne sme imeti nobenega stika s pokrajinsko upravo.

Slovenski avtonomisti so v prvi vr- sti avtokrati, potem absolutisti, ko pa izgube moč in vpliv, so pa avto- nomisti.

Kaj je s fizikalnim inštitutom

Pod tem naslovom objavlja nedeljski »Narod« vsega upoštevanja vreden do- pis iz dijaških krogov. Iz dopisa je raz- vidno, da naša univerza nima dovoljne- ga fizikalnega podkupa, zlasti nima mož- nosti za fizikalne eksperimente. »Fizika je glavni predmet vseh vrst tehnikov, važen predmet medicincev in vseh onih slušateljev filozofske fakultete, ki name- ravajo postati učitelji fizike na naših srednjih šolah. S skrbjo se oziramo v bodočnost: Kaj bo z našimi srednjimi šolami, če ne bo mogla univerza izo- braziti dobrih učiteljev? Radi ene same generacije slabo izveščenih srednješol- skih učnih moči bo trpel ta pouk naj- manj 30 let! Poleg tega je fizika cen- tralnega pomena za vse naše prirodno- slovno spoznavanje. (Nemci imajo 96 čisto fizikalnih inštitutov). Naš ljub- ljanski fizikalni inštitut ima danes sa- ma dve sobi v pritličju univerze, v ne- posredni bližini »Deželne blagajne«, ki razpolaga s prostorom dveh krasnih sob, v katerih pa uradujeta samo dva uradnika. S tem se ovira izraba celega trakta! Neštetokrat je že vseučilišče na- prosilo pokrajinsko upravo, da bi dala Dež. blagajni, ki je tak v likvidaciji, drug prostor na razpolago, ker je jasno, da se lažje dobi drug prostorček za dva uradnika, kot pa več prostorov za znan- stven inštitut. Če se tej potrebi ne od- pomore v najkrajšem času, bo fizikalni

inštitut še za eno leto ubit, stoji znan- nosti, ki je hrbenica filozofske fakulte- te! Vprašanje je zgolj ljubljansko vpra- šanje! Tako članek, ki ga mora vsak prijatelj univerze in znanosti podpirati z obema rokama. Naša univerza pač ne sme trpeti škode zaradi najnovejših re- klamacij, ki hočejo celo stavbo kot Kranjski likvidacijski objekt. Pravno vprašanje naj se reši, kadar dobi bodisi univerza bodisi nova oblast drugo stav- bo, prostori za fizikalni inštitut se pa morajo brez odloga poskrbeti, če naj ima cela univerza sploh kak smisel! To pa res ne gre, da bi radi deželne blagajne v likvidaciji morala dva uradnika sedeti v dveh velikih sobah, prepotrebni in- stitut pa da čaka na bogveka! Apelliramo na g. pokrajinskega namestnika, ki je že opetovano javno naglašal, da bo zastavil vse svoje moči za razširjenje univerze, naj ukrene, kar je potrebno, da se deželna blagajna v likvidaciji umak- ne v druge primerne manj obsežne pro- store, da se tako omogoči fizikalnemu inštitutu prepotrebno delovanje!

Politične beležke

+ Klerikalni shod je priredila kra- jevna organizacija SLS v nedeljo v Murški Soboti v hotelu pri »Kroni«. Govoril je posl. Zebot, ki je po staram »Stražinem« receptu na vse protege hujšal proti državi in seveda proti demokratski stranki, kateri je hotel naprtiti krivdo za vse nevolje in ne- prijetike današnjega življenja. Kopičil je demagogijo nad demagogijo, laž na laž, a kljub temu ni mogel doseči za- željenega uspeha. Poslušalci, ki jih je bilo kljub številni navzočnosti nekle- rikalcem dosti manj kakor svoječasno na Kukovečevem shodu, se kar niso mogli navdušiti za Zebotove hujšari- je. Zato je poskusil z avtonomističnim bobnom in protestom proti takozvani razdelitvi Slovenije, kar pa tudi ni za- leglo, saj imajo Prekmurci v ljubljans- kim centralizmu že slabe skušnje in se zato nadejajo, da bo imela mari- borska oblast več razumevanja za nji- hove težnje. Ugovori zborovalcev so bili tako vehementni, da se je moral shod parkrat prekiniti. Najslabše pa je naletel nesrečni Zebot, ko je zatajil svoje »katoličanstvo« tako daleč, — da je apeliral na — protestantizem in jih pozival na skupen boj proti Beogradu in demokratu. Protestantov na klerikalnem shodu seveda ni bilo, zato pa so proti Zebotu protestirali njegovi lastni pristajši, tako da je moral kon- čati svoj govor ves zmeden. K besedi so se oglašali tudi eden izmed navzočih demokratov, česar pa so se klerikalni vodje tako prestrašili, da so dali svoji gardi povelje, naj govor z vpitjem in ropotom prepreči. In res je nastal tak nemir, da demokratski govornik ni mogel priti do besede. Klerikalci so to priliko porabili in so svoj ne ravno sijajni shod hitro zaključili.

+ Centralistični babbav iz Beogra- da. »Novi Čas« poroča, da se bo bol- niška blagajna tobačnega delavstva v Ljubljani priključila Koemurjevi bol- niški blagajni. Oba zavoda sta avto- nomna in združiti se imata v avtono- men zavod menda zato, ker zahteva delavstvo v nasprotju z obrtniki krepko centralno bolniško blagajno za vse delavstvo. Dočim so klerikalci brezobzirno vzeli obrtništvu lokalno bolniško blagajno ter jih centralizira- li, sedaj hujšajo tobačne delavce zo- per skupno bolniško blagajno, o kate- ri trdijo, da hoče izvesti centralizaci- jo na stroške tobačnega delavstva. O tem se bodo prizadeti že spoznameli; smešno pa je, če »Novi Čas« tudi v to stvar meša centralizem beograjske profiljudske vlade, kateremu mva- biti pač vseeno, če vodi tobačna de- lavca gospod Koemur, ali pa Urška Katauer. Klerikalci postajajo res bol- ni na živcih. Iz samega strahu vidijo že povsod »beograjski centralizem«. Kmalu se bodo avtonomisti lastne sence bali, misleč, da je — centrali- stični babbav iz Beograda.

+ Razdelitev v sreze (okraje). Ma- riborska oblast ima po zakonski na- redbi 26. aprila 14 okrajev (vštevši medjimurska okraja Čakovec in Pre- log). Ljubljanska pa dosedanje politič- ne okraje in nova okraja Laško za se- be in Brežice in Sevnica skupaj. Po- udarjamo, da je načeloma cela drža- va pridržala dosedanje okraje, ki se seveda lahko brez posebnega zakona

spremenijo. V mariborski oblasti to ni šlo, ker so odpadli in pripadli po- samezni deli ozemlja prejšnjih admi- nistrativnih enot. Zato vidimo Koro- škemu združeno v Marenberkom, Pre- murje razdeljeno v dva okraja, Apa- če pridane Ljutomeru in Gornji Rai- gonj. Koje pridano Smarju in Ro- gatecu, Gornji rad (Mozirje) in Ko- njice sta nekoliko korigirana, mari- borski preveliki okraj (126.000 duš) je deljen v desni in levi breg, vse dru- go je ostalo časno, a ni nespremen- ljivo.

+ Razkol med »tribunašji«. Zagreb- ška »Riječ« javlja, da je nastal v po- litični grupi, ki se zbira okrog »Slo- bodne Tribune«, razkol. Del gospodov je sklenil, da se pridruži Avramović- vi zemljoradniški stranki, frakcija z drjem Politeom in R. Giunijem na čelu se pripravlja na ustanovitev hrvatske narodno - socijalne stranke, tretji del grupe pod vodstvom gg. Banjanina in Pavelića svoji kot nevtralna v sredi- ter skuša ohraniti grupo kot »izven- strankarsko«, odnosno »nadstrankar- sko« skupino. Razlike v mišljenju se med tribunašji pojavljajo že več te- dnov. Nekaj časa so se gospodje vda- jali lužji, da bodo spojili zemljorad- niško in Radičevu stranko. Skušali so celo govoriti z Radičem, da bi jim od- stopil pri eventualnih volitvah nekaj mandatov, kar je Radič gladko odbil. Avramović jim je na podobno zahte- vo nasvetoval, da naj si »vzamejo« mandate od demokratov in zemljor- adnikov na Hrvatskem. Od tega časa datira pri nekaterih tribunašjih — na- rodno - socijalna orijentacija. To je vzrok razkola.

+ Radič se boji sodišča. Zagrebški »Hrvatski Pokret« je leta 1914. objavi- l članek proti Stjepanu Radiču, ki se je s člankom čutil razžaljenega ter je vložil tožbo proti odgovornemu uredniku Parčeviću. Parčević je nam- reč Radiču odtal, da »je pričal pri sodišču, kakor je hotel to Tomašič« — todanji madžaronski ban. Končna obravnava bi se imela vršiti predve- rajšnjim pred zagrebškim sodnim stol- om. A kaj se je zgodilo? Radič, kate- remu se je vabilo k obravnavi dostav- ilo, si ni upal priti k obravnavi, ker je toženec izjavil, da nastopi dokaz resnice. Zbal se je obravnave, ker je vedel, da bi se resničnost očitka pred sodiščem dokazala.

Prosveča

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Četrtek, 4. maja: »Hamlet« (zadnjič v sezoni). Izv.

Petek, 5. maja: »Namišljeni bolnik«. Di- jaška predstava. Znižane cene. Zače- tek ob treh. Izv.

Sobota, 6. maja: »Marja Stuart«. C.

Opera.

Četrtek, 4. maja: »Luiza«. E.

Petek, 5. maja: Zaprti.

Sobota, 6. maja: »Lakmé«. Izv.

Kvartet Zika. V pondeljek dne 8. maja se vrši v dvorani Filharmonične družbe IV. komorni večer uglednega ko- mornega kvarteta Zika, ki je baš v zad- njem času žel velikanske uspehe na svo- jih koncertih v raznih mestih Jugoslavi- je. Naše koncertno občinstvo opozarja- mo na ta koncert, za katerega bodo se- deži v predprodaji od petka dalje v pi- sarni Glasbene Matice. Sedeži so po običajnih cenah.

Sentjakovski gledališki oder v Lju- bljani, Florijanska ulica 27, I. nadst. V petek dne 5. maja ob 8. uri zvečer v drugi »Spava, moja deklica...« dra- ma po istoimenski ruski romani. — V nedeljo dne 7. maja ob 8. uri zvečer bur- ka »Španska muha«. — Predprodaja vstopnic v Sentjakovski knjižnici od 5. do 7. ure zvečer ter eno uro pred pre- dstavo pri blagajni.

Na ljudski univerzi v Mariboru bo predaval v petek g. Vekoslav Spindler o zgodovini časnika.

»Prodana nevesta« v Mariboru. Par- kat so že dali v Mariboru »Prodano ne- vesto« kot prvo opero, ki se izvaja v Mariboru sploh. Kakor nam poročajo, se je opera še dosti dobro obnesla. Mafeno- je pela gdna. Mezgečeva, ki ima lep sopran, Janka g. Simenc, Kečala pa g. Rumpel, ki je svojo nalogo v vseh ozir- jih najbolje rešil. Solisti so se zelo po- trudili. Opero je nastudiral in dirigiral

Kapehnik Plečty, ki je srečno in tempe- ramentno vodil svoj orkester in tako pripomogel k uspehu. Opera je vedno izvrstno obiskana.

Sokolski vestnik

Sokol II. v Ljubljani objavlja, da se vrši telovadba posameznih oddelkov po sledečem urniku: člani ob torikih. Četr- tkih in sobotah od pol 9. do 10. ure; starejša vrsta ob pondeljkih in petkih od pol 7. do pol 8.; članice ob pondeljkih in petkih od 8. do pol 10.; moški nara- ščaj ob torikih, četrčkih in sobotah od pol 7. do 7. ure in tričetrti; moška deca ob torikih, četrčkih in sobotah od pol 6. do pol 7. ure; ženski naraščaj ob pon- deljkih in petkih od 6. do 7. in en četrti; ženska deca ob sredah in petkih od 5. do 6. ure. — Telovadba ženskega nara- ščaja in ženske dece se vrši na Prulah. Telovadba vseh ostalih oddelkov na re- alki.

Seja finančnega oddelka JSS se vrši v petek dne 5. maja točno ob 8. uri zve- čer v saveznih prostorih v »Narodnem domu«.

Ljubljanski Sokol priredi v nedeljo dne 7. maja poldnevni pešizlet čez Do- brovo na Podutik. Odhod točno ob 1. uri popoldne izpred Narodnega doma. — Obleka civilna. Člani in članice odzovite se čim številneje. — Zdravo!

Sport

»Mirija« v Gradcu. Ljubljanska »Mi- rija« igra dne 20. in 21. maja dve nogo- metni tekmi z graškim prvacom »Štur- mom«.

Sportni klub »Primorje«. V četrtek, dne 4. t. m. ob 20. uri sestanek vseh čla- nov nogometne sekcije v Narodni kavar- ni. Važno!

V Ptujju je igral mariborski »Rapid« v kompletni postavi prvenstveno tekmo s S. K. »Ptujem« z rezultatom 2 : 0. Ra- pid je igral slabše, kakor smo vajeni od

Nogometne tekme v Beogradu 30. m. m. B. S. K. : Slavija (prvenstvena) 5 : 2 (0 : 1) Vardar : Concordija 8 : 1 (4 : 0).

Društvo Atena (Zensko telovadno društvo) v Ljubljani je začelo z živo- nim pripravi za vsestransko sprotno delovanje. Osnovale je posebne oddelke za tenis, roketom in hockey. Tenis bo gojilo na dveh igriščih in dveh oddelkih. Gojenke dobe proti mali odškodnini na razpolago vse potrebščine (žoge in raket- te); gojenke in ev. gojenci, kakor tudi skupine odraslih, igrajo dvakrat tedens- ko po poldrugo uro. Vpisovanje se vrši danes in jutri od 16. do 19. v Sportni zvezi, Narodni dom. Prispevki so za go- jenke in za gojence 10 K vpisnine in 40 K mesečnine, za družabno igro 10 K vpis- nine in 2000 K za celo skupino (do 10 oseb) za sezono. Po možnosti naj se reflektanti za družabni tenis prijavljajo že v urejenih skupinah. Urnik se določi kasneje; igra prične 15. t. m. — Ravno- tam in v istem času se vrši tudi vpi- sovanje za roketom in hockey. Prispevki so za roketom 10 K vpisnine in 40 K me- sečnine, za hockey, ki se uvede na novo v naše sportno življenje, se določijo na- knadno. — Otroško igrišče na sportnem vežbišču v Tivoliju je otrokom pod nadzorstvom starišev ali služkinj na raz- polago še, dokler se ne začne graditi drugi tenis-prostor. Odškodnina 40 K na mesec za rodbino. Vpisovanje kakor gori.

Sparta : Slavija 3 : 0 (2 : 0). To za češkoslovaški sport najvažnejšo prven- stveno nogometno tekmo pomladanske sezone so vsi sportni krogi pričakovali z veliko napetostjo. Saj je šlo za prvenstvo Češkoslovaške, ki ga je dosedaj držala »Slavija«. »Sparta« je bila vkljub temu, da je vsled španske afere izgubila nekaj dobrih igralcev, močnejše moštvo in je imela več od igre. Obe moštvi gojita isti stil igranja, ako se more govoriti v splošnem o kakem stilu nogometa. Glav- no načelo je pač, doseči z čim manjšimi napori čim večji uspeh. Glavni vzrok za poraz »Slavije« leži v tem, da je bila »Sparta« hitrejša in da je vzdržala tem- po do konca, dočim je »Slavija« podlez- la tempu. V drugem polčasu je bil napadalec »Sparte«. Hajny zaradi surove igre izključeno. »Sparta« igra do konca samo z 10 igralci, vendar pa se ni »Sla- vij« posrečilo doseči vsaj častni gol. Vse- kakor bo izid te tekme utrdil mednarod- ni sloves »Sparte«. Prvi in tretji gol je zabil znani Janda, drugega pa Sodlaček. Tekmi je prisostvovalo 25.000 gledalcev.

ve, kje je čez dan. Sredi noči nena- doma pride od nekod, sedaj je tu, sedaj tam, miga s svojim tamburi- nom, rožlja s svojimi kastanjatami in pleše, da gledalci kar ponore... Mo- žakarji izgube pri njenem pogledu pa- met, žene vzplame strasti, starci po- stanejo mladi, mladeniči so priprav- leni postarati se za eno samo noč. Vsi jo love. Ze trije plemiči so si za- radili nje sami vzeli življenje. Ciganka pa se ne da vloviti. Kdor jo boče pri- jeti, temu se izmuzne. Pojavi se, in izgine. Cele dneve je potem več ne vidimo, potem pa zopet nenaodoma za- sije, kakor komet. Bogati mladi ljudje jej mečejo v krilo zlato polnih rok, siromaki poiščejo svoje poslednje vi- narje in jej mečejo bakren in srebrn denar. Pa kaj mislita, gospoda, kaj dela Fandanga z denarjem? Zaničaje ga, kar da je vredno manj ko ločje iz barja pri mestu. Vse, kar zasluži v eni noči, daruje pravemu, ki ga sreča, zvonko se zazmeje izpod svoje maske in... zopet izgine.

(Dalje prihodnj.)

* **Príprave za kraljevo poroko.** Odpor za pripravne svečanosti na poroki kralja se je obrnil na beograjsko prebivalstvo s prošnjo, da naznani vsak, koliko gostov more sprejeti na svoje stanovanje v času poroke. Sestavil se je v to svrhu odbor gospa in gospodičen. Določile se bodo tudi cene, ki jih bodo smeli posamezniki zahtevati za stanovanje, ako ga ne bodo mogli odstopiti brezplačno.

* **Dr. Beneš zastopnik češkoslovaške vlade ob kraljevi poroki.** Naše znanje ministrstvo je dobilo od češkoslovaške vlade obvestilo, da jo bo zastopal na poroki našega vladarja ministrski predstnik dr. Beneš.

* **Na demokratskem diskusijem večeru,** ki se bo vršil danes ob 20. uri v dvorani restavracije Halb Wildt v Mariboru in Jurčičevi ulici, bo predavatelj dr. Reisman označil v kratkih potezah stališče češke narodne demokracije k vsem točkam svojega programa. Sledila bo diskusija o programu naše demokratske stranke. Večer obeta biti zelo zanimiv.

* **Ministrski predsednik Pašić** je že toliko okrevljal, da bo prihodnji teden zopet prevzel svoj resort.

* **Konstituiranje Državnega sveta** kot vrhovnega upravnega sodišča je pričakovati v kratkem času. Državni svet bo obstojal iz 30 članov (državnih svetnikov), ki se v smislu zakona postavljajo na sledeči način: polovico članov imenuje kralj iz dvojnega števila kandidatov, ki mu jih predloži parlament, drugo polovico pa voli parlament iz dvojnega števila kandidatov, ki jih postavi kralj. Predsednika in podpredsednika Državnega sveta imenuje kralj na predlog ministrskega predsednika. Kot kandidati za Državni svet iz Hrvatske se med drugim imenujejo dr. Trumbić, dr. Smolčalić in dr. Lukinić, iz Slovenije pa dr. Saganin, dr. Babnik in dr. Ploj.

* **Jugoslovanski dijaki v Gdanskem.** Na tehniški visoki šoli v Gdanskem študira letos 17 Jugoslovancev; izmed teh je 5 Slovencev. Porazdeljeni so na naslednje stroke: brodogradstvo, elektrotehnika, kemija in arhitektura. Tehnika v Gdanskem je moderno poslojje, bogato opremljeno. Vseh slušateljev je okoli 1500. Razen Nemcev študira tam zlasti mnogo Rusov, Poljakov, Bolgarov in, kakor že omenjeno, 17 dijakov iz Jugoslavije. Gdansk je svobodno mesto. Zunanje interese svobodnega ozemlja zastopajo Poljaki.

* **Novi nadškof sarajevski.** Vrhbosanski kapitulat škof dr. Šarić je imenovan za nadškofa v Sarajevu.

* **G. Kosta Ristić,** ki je bil pred kratkim imenovan za šefa sekretariata v Ljubljani in proti kateremu se je radi znane libijske atere dvignil splošen odpor, je razrešen svojega mesta in je njegovo imenovanje ukinjeno.

* **Prekmurska železnica.** Iz Beograda nam poročajo: Posl. Kukevec je pri ministru saobraćaja interveniral v zadevi železniške zveze Murska Sobotica - Ormož. Minister je izjavil, da je sedaj odredjena revizija trase, ki jo izvrši zagrebška direkcija. Detaljni projekt, na katerem se že v zvezi dela, se bo dovršil, čim bo revizija zaključena, kar bi se naj zgodilo še ta mesec. Takoj nato bo gradnja železnice tudi razpisana. Posl. Kukevec se je obrnil v tej zadevi na železniškega direktorja Franiča v Zagrebu, da po-speši revizijo ter bo prihodnje dni imel z njim posebno konferenco. — Zagrebška direkcija še dotedaj ni izvršila ministrske odredbe, da mora takoj vrniti inventar železniške proge Sobotica - Hodoš. Posl. Kukevec je ponovno interveniral, da se to takoj zgodi.

* **Velik železniški most** zgradi država čez Drino pri Bajni Bašti. Delo prične že v najkrajšem času.

* **Poštni promet z Albanijo.** Od 28. aprila je vpostavljen direktna brzojavna zveza med Tirano in Skadrom ter med Barom, Cetinjem in Beogradom. Med tiransko vlado in našo kraljevino se vrše pogajanja, da se čim prej uredi medsebojni poštni promet.

* **Konferenca za proučevanje invalidskega vprašanja v Beogradu.** Mednarodni odbor za proučevanje invalidskega vprašanja je poslal našej vladi poziv, naj nemudoma odposleji svojega delegata na predkonferenco v Pariz, ki prične zborovati dne 15. maja in bo pripravila vse material za letošnjo mednarodno konferenco v Beogradu, na kateri se bo končno reguliralo invalidsko vprašanje. Naša vlada je imenovala za svojega delegata na pariški predkonferenci poslanca Radoslava Agatonovića.

* **Regulacijski načrt za Beograd.** Iz Beograda poročajo: Razsodišče za presojo vpostavljenih načrtov za regulacijo Beograda je končalo svoje delo. Razpisana nagrada ni bila nikomur prisojena, pač pa sta podeljeni dve tretji nagradi po 120.000 Din, dve tretji nagradi po 75.000 in tri četrti nagrade po 35.000 Din. Nekatere načrte je občina odkupila po 35.000 Din. Vsem tekmovalcem pa so bile prisojene tolažne nagrade po 12.000, 10.000 in 8.000 Din.

* **Iz diplomatske službe.** Za diplomatskega agenta v Albaniji v činu generalnega konzula prvega razreda je imenovan Dimitrije S. Čohandžić, ki je svoje službeno mesto že nastopil.

* **Imenovanja v carinski službi.** V carinarski službi so imenovani: carinik 2. razreda Zarko Vakanjac za revizorja 5. r., carinik 3. r. Miodrag Janković za revizorja 5. r. in carinik Dragoljub Pavlović za carinika 4. r. — vsi trije pri glavni carinarnici v Mariboru; inženjer kemije Andrej Grošelj za kemika prvega razreda pri glavni carinarnici v Ljubljani.

* **Državnopравни izpiti v Ljubljani.** Absolventi juridične fakultete, ki hočejo v poletnem tečaju 1922 pred izpraševalno komisijo za državnopравни izpit v Ljubljani polagati izpite, morajo vložiti svoje prošnje pri predsedništvu izpraševalne komisije (Ljubljana, sodna palača, soba št. 70) do konca meseca maja 1922. V mesecih julij, avgust in september leta 1922. pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpitov.

* **Mihail L. Nerat** †. V torek zvečer je umrl v Mariboru g. Mihail L. Nerat, vpojenji šolski ravnatelj, načelnik krajnega šolskega sveta v Karčevini in častni občan karčevinske občine. Pokojnik je bil narodnik starega, danes že tako redkega kova; bil pa je tudi odličen šolnik in pedagog. Ustanovil in urejal je naše prvo pedagoško glasilo »Popotnik«, ki ga je moral čisto tudi sam polniti z gradivom. Za svoje zaslugе na šolskem polju ga je izvolila bivša Zaveza jugoslovanskega učitelstva za svojega častnega člana. Pokojnikovega pogreba, ki bo v petek dne 5. maja se udeležijo tudi delegacija ljubljanskega poverjenistva UJU. Sloveniki narod bo obrnil hvalečen spomin svojemu odličnemu kulturnemu delavcu.

* **Izšel je ravnokar pregled novih poštinih in brzojavnih pristojbin,** ki stopijo s 1. majem 1922 v veljavo. Naroči se lahko v trgovini »Nove založbe« v Ljubljani, Kongresni trg. Cena 3 Din. Pregled je zelo važen za vse denarne zavode, industrijska podjetja, trgovske in obrtniške kroge, ker vsebuje poleg vseh drugih tudi vse brzojavne pristojbine, kar doslej ni bilo. Je pa tudi izredno pregleden in zato zelo praktičen pripomoček. — Istotam je v zalogi »Načrt zakona nove službene pragmatike« za državne nameštence, ki stane 5 Din.

* **Kraljeva poroka** in naše šole. Od šolskega vodstva neke večrazredne osnovne šole smo prejeli naslednje vrstice: Povodim poroke našega kralja bo višji šolski svet gotovo izdal natančno navodilo, kako imajo šole praznovati pomembni dan. Zeleni bi le, da bi višji šolski svet izdal dotično odredbo pravočasno in ne, kakor navadno, šele par dni poprej, tako, da dobijo šolska vodstva taka navodila komaj en ali dva dni pred slavnostjo, ali pa celo šele potem, ko je slavnost že — minula.

* **Spominška plošča padlim vojakom.** Pod sivim Nanosom leži na Notranjskem vasica Hruševje. Ta vasica je menda ena prvih, ki je postavila trajen spomin padlim vaščanom. V lepih govorih sta se spominjala padlih junakov tajnik odbora g. Del Linz in novomašnik g. Jančič. Prapor gasilnega društva se je ob razkritju spominške plošče trikrat poklonil padlim bojevnikom. Pevski zbor je k zaključku zapel »Nad zvezdami« in »Blagor mu«.

* **Davek na poslovni promet.** Iz okolnosti, da se zakon o tem davku po davčnih oblastvih v celoti še ne izvaja, sklepajo nekateri davkoplačevalci, da se sploh ne izvede. Po informacijah finančne delegacije pa gre le za zakasnitev iz tehničnih razlogov, pričakovati pa je, da bo popolna izvršitev sledila še tekom tega meseca. Da se davkoplačevalci, posebno oni, ki so po omenjenem zakonu zavezani o prometu voditi knjige, izognejo kazenskim posledicam, se opozarjajo, naj v okvirju zakona zadostijo svojih dolžnosti.

* **Proslava 1. maja v Celju** se ni posebno obnesla. Socialistično delavstvo je ob 9. uri dopoldne priredilo sprevod, broječ kakih 700 ljudi obojega spola z godbo na čelu po mestnih ulicah na Dežkov trg. V sprevodu so nosili 3 zastave in razne napisne tablice. Šhod je vodil z balkona Narodnega doma vodja stavkujočih tovarne Westen g. Kolenc, slavnostni govornik je bil posl. dr. Korun, ki vidi vzrok vse nesreče človeštva v dvorazredni človeški družbi, izkoriščevalcev in izkoriščanih, ki mora izginiti ter stopiti namesto nje enorazredna socializirana družba. Navzoči delavci si niso bili prav na jasnem, kam naj uvrstijo g. dr. Koruna in svoje voditelje, ako se človeštvo deli v dva razreda. Šhod se je prazno in klaverno končal, udeleženci so se vrnili v Gaberje. — Zvečer ob 8. uri so priredili narodni sociološki proslavo 1. maja v hotelu pri Kroni. Prišlo je kakih 60 oseb, po kratkem nagovoru g. Zabrjaka se je razvila družabna zabava. — Rdeče in krvavo pa je nastopil socialistični konzum na Kralja Petra cesti, kjer se je v izloženem oknu pojavila sledeča slika: na rdeče prevlečenem nastavku v obliki kocke je bil pritrjen železen srp, šop žitnega klasja in brusni kamen. kameniti zdob ob vznožju je bil poskropljen s krvjo, za parado in strašno pa je služilo razno srednjeveško orožje, ena puška in kavalerijska sablja, ki so se baje izposodile v mestnem gledališču. Krvavoderči demonstraciji je napravila konec policija s tem, da je izložbo zaprla.

* **Z dežja pod kap.** Piše se nam: Kaj je vse obetala »socialistična« večina predno je prišla do vlade v mestni hiši Ljubljani. Proti tem si blikar četr na čim čital po vseh časopisih slavne koalicije, v »Slovenec«, »Novem času«, »Napreju« in »Jugoslaviji« napade na državni stanovnjski urad. Odkar ima v rokah magistrata koalicijske stanovnjske vprašanje, se je ta zadeva le še pogorjela. Celozimo so pustili mestni socialisti uboge železničarje zmrvzovati in propadati po železniških vagonih. Gospod župan, ki ima sicer čas za vse drugo, se je stanovnjskih stvari kratkoma otresel in siromakov, ki trpe zaradi stanovnjske bede, niti sprejemati noče. Menda dela to iz čistege socialističnega prepričanja in iz gole ljubezni do svojih sodrugov — trpinov. Kdor ne verjame kako obupne so razmere pri stanovnjski komisiji, naj čita »Napreju«, ki pod pritiskom svojih pristavec vendar objavlja pikre resnice na naslov vodilnih svojih somišljenikov na mestnem magistratu. Včerajšnji »Napreju« piše celo o korupciji v stanovnjskih zadevah, češ, igrajo vlogo tudi visoke napitnine. In vse to gre na rovaš socialistov! Ljubljanačje so prišli iz dežja pod kap.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl po dolgi bolezni znani podobar in posestnik, Aleksander Götzl, ugledni obrtnik. — V Gradcu v Belokrajinu je umrl tamkajšnji poštar g. Friderik Šmid vsled srčne hibe in vodenice. Blag jma spomin!

* **Združenost stanje v Ljubljani.** V dobi od 29. do 29. aprila se je v mestni občini ljubljanski narodilo 19 otrok, umrlo pa je 16 moških in 11 žensk, skupaj torej 27 oseb. Umrlo je 8 oseb za jetiko, 2 za rakom, 2 za življensko slabostjo, po 1 oseba za pljučnico, škrlatno, zastrupljenjem rane in srčno hibo, 10 oseb vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa vsled slučajne smrtne poškodbe. Na naležljivih boleznih je v tem času obolelo 7 oseb: 3 na trahumu, 2 na davici in 2 na škrlatni.

* **Gradnja novega poslopja v Ljubljani.** Na voglu Miklošičeve ceste in Dalmatinove ulice v Ljubljani, na stavbišču delniške družbe »Union«, je trdnika Ogrin ravnokar pričela z gradnjo velike trinadstropne hiše za »Vzajemno posojilnico«. Razen »Vzajemne posojilnice« bodo v novem poslojju nastanjeni še nekateri drugi zavodi. Novo poslojje bo še letos pod streho.

* **Močan potres v Lazarevcu.** Iz Beograda poročajo, da je bil v soboto ob pol 9. uri zvečer v Lazarevcu močan potres.

* **Nesreče in nezgode.** V pondeljek popoldne je kajzarja Franceta Suhadolen pogorela šupa in se je pri tej priliki njegov triletni sin Stanko nevarno opeknil po glavi in obeh nogah. — Andreju Sabotinu, delavcu na prostoru Vseslovskega zleta v Ljubljani, ki je odvažal z malim vagončkom prst, se je voziček prevrnil in mu padel na obe nogi. — Marija Novak, kuharica v gostilni »St. 6« na Dunejski cesti v Ljubljani, se je poljajala s konjem proti Zgor. Siki. Na polju je pridrvel avto, ki so se ga konji ustrašili in zavili v stran. Novakova je hotela skočiti z voza, a je pri tem padla tako nesrečno na tla, da si je zlomila desno nogo. — Ivanki Knaflič, osemletni učenci iz Milna pri Bledu, je s hotela Petran, kjer so popravljali streho, padel kos lesa na glavo s tako silo, da je dobila nevarno poškodbo.

* **Nevhita v Boki Kotorski.** Zadnje dni je bilo v Boki Kotorski jako neugodno vreme. Poleg obilnega dežja in silnega vetra je v nekaterih krajih padala tudi toča, a na Lovčenu precej snega. Škoda na setvah in na sadnem drevju je velika.

* **Zrtev železniške nesreče.** Vojni invalid Janez Medvedec iz Bojsnega pri Brežicah, o katerem smo včeraj poročali, da ga je dne 29. aprila pri Brežicah povozil vlak, je kasneje v brežiški bolnici umrl. Zapustil je 6 nepreskrbljenih otrok.

* **Kolesarjeva smola.** V Mariboru je 35letni železničar Ferdinand Ašpek včeraj tako nesrečno padel s kolesa, da je dobil na glavi 12 cm dolgo rano in je moral iskati pomoč na rešilni postaji.

* **Čez noč večkratna milijonarka.** 17 letna služkinja žandarmerijskega kapetana Ralića v Velikem Bečkereku, Ana Schütz, je postala v soboto nedvomno najbolj bogata nevesta v naši državi. Dobila je namreč obvestilo, da ji je nek rojakinja iz Amerike zapustila pol-drugi milijon dolarjev, to je v našem denarju 40 milijonov dinarjev. Vest o nepričakovani dedščini je služkinja sprejela popolnoma ravnodušno. Prosilja je samo svojega gospodarja, naj ji da na razpolago dva žandarja, da gre v Beograd in dvigne denar.

* **Za materjo v smrt.** Obesil se je v Sarajevu 22letni dijak trgovske akademije. Zapustil je pismo, v katerem izjavlja, da gre v smrt iz obupa in žalosti, ker mu je umrla ljubljena mati.

* **Nevarna cigana.** Na glavnem kolodvoru v Ljubljani je policija aretirala cigana Franca in Karla Gartnerja, ki sta na sumu, da sta svojočasno izvršila vlom v litijsko konsumno društvo, kjer je bilo ukradeno za 300.000 K blaga. Cigana sta bila oborožena s samokresom in bodalom.

* **Zagoneten umor.** Iz Požne poročajo, da so našli tamkaj dne 27. aprila v njenem stanovanju umorjeno starko Marijo pl. Spun-Stričić. Bila je židanka, imela pa je znatno premoženje. V stanovanju, kjer je bivala sama, našli so jo mrtvo s težko rano na glavi, a poleg nje krvav kol. Vzrok umora ni znan.

RESOLUCIJE VSESLOVSKEGA TRGOVSKEGA SHODA V CELJU.

1. V Zvezi stanovsko organizirano trgovstvo cele Slovenije ponavlja in se izreka solidarno z resolucijami, ki so bile sprejete na I. in II. vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani in Mariboru ter na protestnem zborovanju dne 3. aprila v Ljubljani, in zahteva, v kolikor se ji še ni ugodilo, ponovno njih čimprej-snjo izvršitev.

2. Zahteva, da se da trgovstvu pri zgradbi gospodarske in socialne zakonodaje možnost in prilika aktivnega sodelovanja v strokovnih sosvetih, in protestira proti zavlačevanju oživitvorenja sosvetov in proti izdajanju naredb in zakonov brez zaščitanja stanovskih organizacij, kar mora neminovno voditi k nesporazumljenju in k protestom.

3. Zahteva, da ministrstva, posebno pa finančno ministrstvo in ministrstvo trgovine in industrije nemudoma objavijo rezultate revizije začasnih zakonov in naredb, katere je zakonodajni odbor dokončal 28. decembra 1921, ki pa še doslej niso bili objavljeni. Zavlačevanje publikacije povzroča pravno nesigurnost, ker se mnogo od zakonodajnega odbora ukinjenih zakonov še vedno izvršuje. Na ta način izgublja revizija zakona ves pomen in važnost. Za bodoče zahtevamo, da se ne smejo ponavljati več slučaji, da se izdajajo carinske, finančne in druge gospodarske navedbe, ne da bi se te pravilno objavile, ker se s tem krši določbe ustave.

4. Zahteva v imenu vseh pridobitnih slojev v Sloveniji, da se iz zunanjega posojila, ki se namerava najeti za zgradbo železniških zvez in pristanišč, brez-pogojno tudi določi kredit, ki je potreben za zgradbo železniške zveze Slovenije z morjem. V Sloveniji je bil vsled mel, ki jih je določila rapalska pogodba, odvzet dostop v urejena pristanišča s katerimi so nas vezale dobre železniške zveze. Brez izhoda na morje po lastnem ozemlju, je vsak gospodarski napredek in razvoj naše industrijske podjetnosti v agrarno-pasivni Sloveniji nemogoč, in bi bila trgovina kakor tudi vse gospodarsko življenje obsojeno brez te zveze na hiranje in počasno propadanje.

5. Zahteva takojšnjo izvršitev železniških zgradb, ki so predvidene v notranjem 7 odst. investicijskem posojilu in protestira proti zavlačevanju izvršitve teh del, ki prinaša naši državi in gospodarstvu veliko škodo in sicer železnice Murska Sobotica, Ljutomer-Ormož, dalje zgradba železniških delavnic in in-spektorata v Ljubljani.

6. Se izreka proti podržavljenju privatnih železnic, dokler ni izvedena popolna reorganizacija državne železniške službe in vpostavljen red v administraciji na državnih železnicah.

7. Zahteva v svrhu sanacije prometnih razmer odpravo dodatnih obdavčnih rokov na železnicah, ki povzročajo korupcijo, in onemogočujejo vnovčenje domačih pridelkov in hitre ter točne izmenjave blaga.

8. Zahteva čimprejšnjo izvedbo volitev v trgovsko in obrtniško zbornico v zmislu predloženega volilnega reda.

9. Zahteva, da se krediti za strokovno vzgojo gospodarskega naraščaja potrebam gospodarske osamosvojitve in napredka primerno priredijo. Povdarja važnost teh institucij in vzgoje za gospodarsko podjetnost v državi, da ne postanejo naša prirodna bogastva in naše gospodarske prilike domena tujčevega izkoriščevanja. Zahteva določitev za zgradbo trgovske akademije potrebne kredita in regulacije honoriranja nadur.

10. Najodločneje protestira proti uvedbi nezgodnega zavarovanja za trgovske obrate po načrtu, ki ga je zamislilo ministrstvo za socialno politiko. Sviri proti forsiranju socialno-političnih novotarij, ki ne odgovarjajo potrebam dejanskih razmer v naši državi, in težko bremenijo podjetnost ter pomenijo indirektno obdavčenje celokupnega trgovstva.

11.) Zahteva, da se obdržijo za pripadnike trgovskega stanu že 86 let obstoječa samostojna trgovska bolnišnica blagajna v Ljubljani, in kar najodločneje protestira proti vsakršnemu poizkusu centralizacije te važne institucije v okrajne bolniške blagajne. Trgovska bolnišnica blagajna v Ljubljani odgovarja vsem predpisom in določbam zakona o zavarovanju delavcev zoper bolezn in nezgode, in zato ni nobenega utemeljenega gospodarskega razloga za ukinjenje te naprave.

12. Protestira proti določbam zakona o stanovanjih, ki zahteva, da morajo vsi trgovci, ki imajo nad 60 tisoč dinarjev letnih dohodkov, graditi nove stavbe, ker pomeni to odtegnitev kapitalij, ki so za trgovsko poslovanje nujno potrebni, iz prometa. Notorično je dejstvo, da tri pi danes trgovsko poslovanje vsled nestainosti valutnih razmer, in da je navezavano v veliki meri se posluževati bančnega kredita. Zato bi mu absolutno ne bilo mogoče zadostiti zahtevam stanovnisknega zakona.

13. Zahteva neodkladno izplačilo 20% nih odtelgijev ob priliki markiranja kronskih novčanic. Ta denar je vsled narastle draginje in splošnega pomanjkanja gotovine nujno potreben, zato se mora takoj pričeti z izplačevanjem deloma v gotovini, deloma pa v državnih zadolžnicah, ki bi imele pravico lomar-diranja pri Narodni banki.

14. Zahteva, da se nemudoma odredi, da med carinskim poslovanjem počiva vsako računanje letarine ali stojnine, kar morajo trgovci, vsled zamudnega

poslovanja carinarne, ki zadržujejo uvozno blago po več dni, predno ga zacinijo, brez lastne krivde in v velike škodo interesov trgovcev, kakor tudi konzumentov, plačevati letarino v zlatu ki mnogokrat presega ceno blaga samega.

15. Končno zahteva, da se podružnice Narodne banke uredi tako, da bo mogoče hitro poslovanje v zmislu devizne navedbe, ker dosedanje zadrževanje rest-tev povzroča trgovstvu veliko škodo.

Končno je bila sprejeta tale resolucija: 1. Na podlagi dosedanjega vsestranskega razmotrivanja, kakor tudi temeljne utemeljitve naših domačih železniških strokovnjakov gg. inž. M. Klodiča A. Hrovata in R. Kavčiča se je dokazalo, da je njihova skupna proga, t. j. istočasna železniška zveza Kočevja in Črnomlja z reško progo, kot glavna tranzitna proga edina v stanu služiti nacionalnim, gospodarskim in političnim zahtevam cele Slovenije, deloma Hrvatske in Dalmacije, obenem pa tudi nuditi največjo varnost naši jugoslovanski državi.

2. Zato zahtevamo zbrani zborovalci da se ukrenejo takoj vsi koraki, ki se potrebuje za realizacijo Klodič-Hrovat-Kavčičevega skupnega projekta.

— **Naša trgovina s Češkoslovaško v februarju.** V februarju 1922 je Češkoslovaška izvozila v Jugoslavijo: železa in železnih predmetov za 13.100 q od celokupnega izvoza železa 128.850 q; sadja, sočivja, rastlin od celokupnega izvoza 35.550 q 4770 q; od celokupnega izvoza strojev, aparatov in lesenih ter kovinskih sestavnih delov v vsoti 22.600 centov 2600 q. Bombažnega blaga je izvozila Češkoslovaška v februarju 20.600 centov, od tega v Jugoslavijo 2200 q. Uvozili pa smo februarja v Češkoslovaško: žita in moke 11.480 q (celotni češkoslovaški uvoz žita, riža in moke v februarju je znašal 240.450 q). Druga blaga v februarju nismo izvažali v Češkoslovaško.

— **Izplačilo šestodstotnih dinarskih ter izplačilo in prolongacija šestodstotnih kronskih bonov.** Po naredbi finančnega ministrstva se ne bo izvršila več prolongacija šestodstotnih bonov v dinarjih počenši od 1. maja, dočim se kronski boni morejo prolongirati za nadaljnjih 6 mesecev.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 23.50 — 24. Bukarešta 51.25, Milan 350 — 367, London 290 — 305, Newyork 67 — 68, Pariz 600 — 612, Praga 130 — 137.50, Curih 1350 — 1375, Dunaj 0.885 — 0.875. Budimpešta 9 — 9.50, valute: dolarji 66 — 69.25, funti 300, napoleoni 218. 50.50, Budimpešta 9.20 — 9.50, valute: češke krone 127 — 129, leji 53, madžarske krone 9. Banka za Primorje 165 — 175. Trg. obrtna banka 62.50 — 65. Brodska banka 90 — 92. Hrv. eskomptna banka 193 — 194.50. Jadranska banka 295 — 300. Jugoslovanska banka 108 — 110. Ljub. kreditna banka 235. Slavonska banka 120 — 122.50. Praštionska 1160 — 1170. Reška puška banka 108.50. Srpska banka 177.50 — 180. Eksploatacija drva 140. Goranin 165. Nar. šumska industrija 137.50 — 140. Našička industrija drva 120 — 122.50. Gutman 330 — 350. Slavonija 132 — 135. Union 740. Trbov. premogok. družba 260.

Beograd, devize: London 289.50 — 290.50, Pariz 594 — 595, Newyork 65.25 — 65.75, Curih 1250 — 1275, Milan 350 — 353, Praga 129.50 — 130, Berlin 23.75 — 24, Dunaj 0.85 — 0.86, Bukarešta

Dunaj, devize: Zagreb 28.47 — 28.53, Berlin 26.95 — 27.05, Budimpešta 10.3412 — 10.4012, London 364.25 — 364.75, Milan 436.20 — 436.80, Newyork 8205.50 — 8218.50, Pariz 751.50 — 752.50, Praga 152.90 — 160.10, Varšava 2.02 — 2.06, Curih 1588.75 — 1591.25, valute: dolar 8156.50 — 8168.50, n. marke 27.20 — 27.30, funti 363.75 — 364.25, fran. franki 751 — 752, lire 429.70 — 430, dinari 113.58 — 113.82, poljske marke 1.99 — 2.03, leji 56.69 — 56.89, čsl. krone 159.65 — 159.85, madž. krone 10.37 — 10.43.

Praga, devize: Berlin 16.85 — 17.25, Curih 997 — 1001, Milan 273.50 — 275.50, Pariz 471.50 — 473.50, London 227.50 — 229.50, Newyork 51.20 — 51.95, Beograd 22.50 — 73.50, Dunaj 0.52 — 0.72, Varšava 1.1412 — 1.3412, Budimpešta 6.2612 — 6.5612, valute: n. marke 16.85 — 17.25, Svic. franki 992 — 996, lire 270.50 — 272.25, franc. franki 468.50 — 470.50, funti 226.50 — 228.50, dolarji 50.45 — 51.55, dinari 72.50 — 73.50, avstrij. krone 0.60 — 0.80, poljske marke 1.1412 — 1.3412, madž. krone 6.2712 — 6.6712.

Curih: Berlin 1.71, Newyork 5.16, London 22.90, Pariz 47.10, Milan 27.32, Praga 10.0212, Budimpešta 0.66, Zagreb 1.82, Varšava 0.13, Dunaj 0.0612, avstrij. krone 0.0612.

Berlin: Italija 1602.95 — 1607.05, London 1350.50 — 1354.20, Newyork 304.10 — 304.89, Pariz 2756.55 — 2763.45, Svic. 5882.60 — 5897.40, Dunaj 2.6512 — 3.6912, Praga 504.25 — 595.75, Budimpešta 37.55 — 37.65, Sofija 222.70 — 223.20.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Seđmo kraj ceste, čistimo svoje čevlje in zvijamo cigarete in gledamo še tiste skorjice, kar nam jih je ostalo v torbici. Saj veš, kako je pri počitku. Razgovarjamo se o svojih družinah, o svojem kralju... Bojko ima svetle oči, polne solza in radosti. Od tukaj se dobro vidi njegova hiša, tam za njivami malo na levo od ceste. Kakor hitro jo zagleda, stopi k poročniku, se-đemu na kamnu. Stopi k njemu in pozdrav vojaško:

«Pokorno prosim, gospod poročnik.»

«Kaj je Bojko?»

«Prosim, dovolite mi, da obiščem svojo hišo.»

«Vraga, Bojko, se začudi poročnik.»

«Ni daleč, tam preko njiv, se že vidi.»

«A tako,» pravi poročnik.

«Tako je, gospod poročnik.»

«Zapustil sem ženo z otroci, pa bi rad videl, kaj je z njimi. Ne bom obsedel, skočim, da jih pozdravim, takoj sem nazaj.»

«E, če je tako, potem pa skoči. Pa le ne diraj, lepo se pozdravi s svojimi in se razgovori. Izpred svoje hiše boš jako lahko videl, kdaj odideš dalje.»

«Hvala, gospod poročnik,» vzklikne Bojko veselo, nas pogleda vse po vrsti, kakor bi hotel z nami deliti svojo srečo. Skoči preko njiv, plotov, potokov, kakor strel iz puške. Gledamo za njim, radujemo se njegove sreče in ga zavidamo.

«Dobro niemu.»

«Tudi nate pride vrsta.»

«Bo že, če bo šlo tako dalje. Zdi se mi, da se bijem za svoje njive. Samo, da se premaknemo, da ne izgubljamo časa. Z zobmi bom kral sovražnika, ko zagledam svojo vas.»

«Kako težko ti je bilo pri duši, ko si videl sovražnika v korakati.»

«Nismo se umikali tod mimo, hvala Bogu, da se nismo.»

Bojko izgine v hiši in ostane v njej. Nekateri že štejejo ure, se šaljijo na njegov račun, ga pozivajo, mu žvižgajo, čudno, da bi se do Bojkove hiše ne čulo. Pametnejši se oglašajo: «Dragi, pustite pri miru človeka. Po tolikem času je zagledal zopet svoje.»

Vsi obmolknijo, toda Bojko se ne prikaže in že se oglašajo nekateri, da bi poslali ponj. «Pozabil bo, doma bo ostal.» Vsi se vznemirimo, ker se ne vrne.

«Vraga, izproži puško,» pravi kaplar. «Če je zaspal, se bo zbudil.»

«Počakaj, zdajle pride, saj veš, kako je. Pogovori se človek z otroki in ne vé, kako hitro mine čas.»

Med tem se pojavi Bojko pred vrati in vsi se spogledamo. Puška mu visi ob rami, gleda, gleda, kakor bi ne videl, da odhajamo. Nekateri mu žvižgajo, toda on stoji in se ne gane.

«Glej, nihče ga ne spremlja,» se oglašajo nekdo med nami in že pričujemo tolažititi ta pojav. Med tem sname Bojko puško, pomeri baš na nas, in komaj smo se dvignili, počl Bojkova puška in nad našimi glavami zažvižga.

«Kaj mu je za vraga,» se oglašajo od vseh strani. Med tem počl puška drugi in krogla se zarine med nas.

«Kdo strelja?» skoči poročnik kvišku in vsi kažejo na Bojko. Toda Bojkova puška prične zopet. Pok in eden izmed nas se vrne.

«Joi, zadel me je.»

Vsi se prestrašimo, pomešamo, toda Bojko stoji med vrati in strelja med nas. Še eden pade, baš v srce ga je zadel. Niti zinil ni.

«Hitro, ka čakate, kaj vam je za vraga,» zavpije poročnik. «Naj streljamo?» vpraša narednik.

«Streljajte! Ne počakaj! V koči so otroci, niso krivi. Hitro eden po eni strani, drugi po drugi, pa ga obkolite. Živega mi pripeljite. Vsi drugi na tla, ne padajte zastoni.»

Vojaki so se že davno polegali po jarkih. Kakih deset skoči čez cesto in preko njiv. Eden izmed njih pade zadet od Bojkove puške, drugi, tretji... Dirjal sem s prvimi desetimi, po-

ročnik me je bil tisti hip pogledal, ko je zapovedal, naj se razdelimo. Dirjali smo po cesti navzdol in ko smo bili varni pred Bojkovo puško, smo preskočili jarke, pa kar čez njive naravnost proti koči. Med tem so že prišli od druge strani. Obkolili smo ga, da se ni mogel ganiti.

«Bojko, udaj se,» zavpijem še izza vogala. Spusti puško in prestane streljati. Od vseh strani priletimo; kaplar si odveže pas in mu prične vezati roke. Bojko se ni ganil. vse smo lahko storili z njim. Ves je drhtel in se tresel po vsem telesu. Iz krvavih oči so lile solze in z zamolklim glasom je prosil:

«Pustite me, pustite me, da pobijem vse, pustite me, da jih pobijem.»

«Kaj si storil, brate,» zavpije kaplar in zavijti pest nad njim. A ni je izpustil, tako ga je ljubil, kakor vsi mi, stresel ga je za vrat in še enkrat zavpil:

«Kaj si storil, brate?»

Bojko molči, trepetajo od užrutenosti, v sencih mu tolčejo žile, vrti oči in grize izgorele ustnice, iz katerih brizga že kri. Ne more ga več spoznati. Strašno obličje so razrezale brazde in smeh je popolnoma izginil.

Med tem, ko smo se vrteli krog Bojka, se povrne vojak, ki je šel v hišo, da bi našel človeka in zvedel, kaj se je zgodilo z njim. Voščenega obraza se prikaže na vratih.

«Oh, ljudje božji, pojdite, da vidite nesrečo in greh.»

Razen trojice stopimo vsi v hišo. Že na vratih se ustavimo. Naj ti bo Bog milostljiv, da ne vidiš nikdar tega, kar smo gledali mi. Vse poklano, vse leži v strjeni krvi.

Še sedaj mi je pred očmi tista kri in tista nesreča. Tam leži stara mati z razbito lobanjo, poleg ognjišča, kakor se je hotela dvigniti, da zaščiti svojega vnuka. Poleg nje leži devotica s prerezanim glom in se še oprijemlje z ročico babilnega krila. To je tista modra gospodarica, o kateri je Bojko pripovedoval. Njene modre oči so široko odprte in strašna kri, ki se je izlila iz grla, jo je vsa pordečila, da je podobna odtrgani in uveli roži.

(Dalje prihodnjič.)

Objave

* Sokol I. v Ljubljani priredi v nedeljo, 7. t. m. v dvorani Filharmonije ob 15. «Mladinsko popokline» s sledečim vspeedom: 1.) Domovini, deklamacija; 2.) Ženska naraščaja, savezne vaje; 3.) Moška deca, zlatne vaje; 4.) Poljske pesmi s spremljevanjem glasovirja; 5.) Ženska deca, vaje z loki; 6.) Moški naraščaja, savezne vaje; 7.) Dedek pripoveduje, deklamacija; 8.) Škorec, deklamacija; 9.) Škrjanček poje, ženska deca; 10.) Hrvatske narodne pesmi s spremljevanjem glasovirja; 11.) Trojna pomlad, deklamacija; 12.) Mornar, moški naraščaja. — Vstopnina: odrasli 2 Din, mladina do 14 let 1 Din. Preplačila se v svrhu nabave naraščajskih krovov hvalježno sprejmejo. — Ob 8. zvečer pa obličajni «Majniški večer» s sodelovanjem društvenega orkestra pod osebnim vodstvom kap. br. Pahorja, in pevskega zbora «Ljubljanski Zvon». Vstopnina: družina do 3 oseb: 10 Din, posameznik 5 Din. — Odbor.

* Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani. V petek dne 5. t. m. ob pol 6. uri popoldne se vrši sestanek na dermatologičnem oddelku splošne bolnice. Predlaga g. dr. Jakša Račič, primarij v Splitu «o urologiji s posebnim oziranjem na konkretno ledvic in mehurja» s demonstracijami.

* Vaja orkestralnega društva Glasbene Matice se ta teden ne vrši v četrtek 4. t. m., temveč v petek 5. t. m. Vsi člani naj se je gotovo udeležijo, ker se prične podoben študij za koncert, ki bo 22. t. m.

* Javno predavanje na umetniški soli «Prohuda». V četrtek, 4. t. m. ob pol 19. do pol 20. ure in vsakih 14 dni pozneje bo predaval prof. Volavšek na umetniški soli «O razvoju naše ljudske umetnosti in o umetniški tehniki» v poslopju tehnične srednje šole (prejšnja obrtna) so-

ba št. 10, I. nadstropje. Predavatelj bo na splošno orisal naš umetniški razvoj, pozneje pa še vsako panogo posebej na podlagi dokazov pristnih domačih umetniških izdelkov. Vstop je prost članom društva «Prohuda», drugi plačajo 2 Din vstopnine.

* Širša odborova seja društva «Soča» v Ljubljani se vrši v četrtek 4. t. m. ob pol deveti uri zvečer pri «Nacetu» na Martinovi cesti, ki kateri ima pristop vsak društveni član. Noben odbornik naj ne manjka.

* Praznik sv. Florjana praznuje prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani v nedeljo 7. maja 1922. po sledečem sporedu: Ob pol deveti uri dopoldne zbirališče pred Mestnim domom, ob deveti uri sv. maša v cerkvi sv. Florjana. Sledi obhod po mestu, ob treh popoldne vaja pred trnovsko cerkvijo. Na črt valj: v trnovskem župnišču je izbruhnil požar, ki je dosegel že tudi cerkev in hiše, največja nevarnost je za Dolenčovo hišo, kjer stanuje polno strank. Pri valj sodeluje novoosnovana mestna sanitetna kolona pod vodstvom mestnega zdravnika. Ob peti uri prijateljski sestanek ljubljanskih gasilcev v veliki dvorani Mestnega doma, ter promenačni koncert na Krekovem trgu pred Mestnim domom. V slučaju skrajno slabega vremena vaja odpada. Vabilno ljubljansko občinstvo k tej proslavi, da tako pokaže, da zna ceniti tako požrtvovalno delo za bližnjega.

* Za «Dečji dom» v Ljubljani je gospod vsučiliški profesor dr. Radojčić prepustil svoj honorar za Njivo v znesku 50 Din.

* Šesto javno predavanje Zvonimira Bernota, glavnega urednika «Napreja»: «O socializmu». Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 5. maja 1922. Velika dvorana Mestnega doma v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Se-

deži v I. vrsti po 5 Din, v II. do VI. vrsti po 2 Din, v VII. do X. vrsti po 1 Din. Stojišče 50 par.

* «Avtomobilna» prometna d. d. v Ljubljani naznanja cenjenemu občinstvu, da se ne nahaja postajališče avtomoblov za progo Ljubljana-Celje od dne 7. maja več pri postajališču pri «Belem volu» v Celju temveč pri hotelu k «Zamorcu» (Skoberne). Vožnjo v mesto smo morali ustaviti radi preozke pasaže v Prešernovi ulici.

* Za stradalce v Rusiji. Dekliška osnovna šola na Jesenicah je nabrala na veliki petek 1000 kron za stradalce v Rusiji.

* Zveza šolstev v Ljubljani vabi na redni mesečni sestanek, ki se vrši 8. t. m. v gostilni «Kodla» Rimska cesta 11 ob 8. uri zvečer. Pridite vsi, važno! — Odbor.

* Sokolsko gledališče v Radovljici uprizaro v nedeljo, dne 7. t. m. ob treh popoldne F. Govekarjevo igro «Gruntarja».

Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra».

Martin Knez 1268
revident juž. žel.
Ivanka Knez roj. Teržan
poročena
Petrovce 3. maja 1922 Celje

Restavracija

dobro ideoč, z lepim senčnatim vrtom in veliko dvorano na prometnem kraju v Ljubljani, se po ugodni ceni radi družinskih razmer prodaja. — Ponudbe pod «Restavracija» na An. zav. Drago Beseljak in drag, Ljubljana, Sodna ulica 5. 1259

Kupim do 1000 metrov
železniških tračnic
za normalno progo in levo kretnico, sistem X ali Xa. 1257
Naslov se polizve v upravi «Jutra».

Pletenine,
raznoverstne, damske majlice in bluze, jope, otr. perilo, gamaše, dokolenice, sviterje, čepice itd. lastnega izdelka priporočam 1120
Pletenine CIRIL VAJT, Kranj.

Sokolske potrebščine
za člane, članice in naraščaja, kakor tudi sukno za krov priporočam tvrdka A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10. 819/6

Več tesarjev in tesarških
predelavcev sprejme
tako Ivan ZAKOTNIK, mestni tesarški mojster, parna žaga v Ljubljani, Dunajska cesta št. 46.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din, vsakih naslednjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš, doplačila, sprejemne do 20 besedi 5 Din, vsakih naslednjih 5 besedi 2 Din. — Plača se naprej. (Lahko tudi v znakih.) Na vprašanje se odgovarja le, ako je vprašanje priložna znanja se odgovor.

Službe

Išče se šivilje,
večje in samostojne, za fina dela, krojenje ni potrebno. Vprašati je: Kongresni trg 3, II. nadst. 1255

Pomočnika

pri lesni stroki se sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Lesna industrija 156/V. 1236

Absolvent

Šeške državne obrtne šole prosi za službo tehničnega uradnika ali prvega delovodje v strojni tovarni. Govori češko, srbohrvaško in nemško. Ponudbe je poslati pod «Tehnični uradnik 3/3» na upravo «Jutra».

Poslovodja

sedaj vođa večjo tvrdko na deželi, želi s 1. junijem ali po dogovoru nastopiti enako mesto. Cenjene dopise pod «Marljivost» na upr. «Jutra».

Prodajalka

starejša zanesljiva moč, se sprejme v trgovini melanega blaga pri Ant. Verbič, trgovec. Sovnica ob Savi. 1170

Prodajam

Drv 1269
za gorivo proda se 7,5 m³. Naslov pové uprava «Jutra».

Fotogr. aparat

9x12, dop. anastigmat, komplet, dobro ohranjen, se prodaja. Naslov pri upravi «Jutra». 1270

308 zaklopnih sedežev

(Klapstühle), prima, popolnoma novih, iz trdega lesa, avto Dion-Buton, 8/14 HP, 4 sedeži, generalno popravljen, glasovir, skor nov, po zelo ugodni ceni na prodaj. Pojasnila daje Mihael Murko, kino, Ptuj. 1248

Hiša

s sadnim vrtom in njivo se prodaja. Črtiče pri Kranju št. 26. 1242

Kupim

Kupim 1249
vse letnike «Dom in sveta», pa tudi le letnike 1911—21, vse letnike «Ljubljanskega Zvona» in «Slovenskega glasnika» ter zbrane spise slovenskih pisateljev. Ponudbe s navedbo cene na F. Vrečar, Ljubljana, Jenkova ulica 4.

Kupi se

1104
ogrodje za žago venecijanarke (samice). Ponudbe pod «Žaga» na upravo «Jutra».

Razno

Ventilja
prevzema vsake vrste ventila za damake in otroške obleke po nizkih cenah. Pismene ponudbe pod «Ventilja» na upravnishvo «Jutra». 1256

Važno za kmetovalce

in male obrtnike. Na prodaj je 14 Reform-Benzin-Benzol-motorjev od 6 do 12 HP (konjskih sil), nemške fabrike. Več se izve v pisarni «Triglav», Krekov trg 10/I. 1267

Uradnik

dobro situiran, išče menično posojilo Din 20.000 proti 10 % obrestim za dobo 18 mesecev. Cenjene ponudbe pod «Menično posojilo» na upravnishvo «Jutra».

Spoznajte naše razmere in čitajte:

- A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, fin papir D 15.—, po pošti D 15.— več.
- A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela, I. del D 6.—, II. del D 12.—. Poština za oba dela D 25.— več.
- A. Ogriš: Borba za jugoslovansko državo. Cena D 8.—, po pošti D 8.— več.
- Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena D 5.—, po pošti D 5.— več.
- Št. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena D 4.—, po pošti D 4.— več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Zdravilišče Slatina Radinci

v Slatini Radincih, okraj Ljutomer

edino zdravilišče v Jugoslaviji z naravnimi ogljikovkislimi in mineralnimi kopeli iz znamenitih radinskih slotin proti srčnim, ledvičnim (Nieren), mehurčnim in drugim boleznim.

Ugodni zdravilni uspehi! Zmerne cene! Seziija od 1. junija do 15. septembra. 1051

Vremensko poročilo

Ljubljana, 3. maja 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	760.2	6.0	brezvetera	oblačno	13.5
Ljubljana	14.	759.3	14.6	sev. vzh.	več obl.	—
Ljubljana	21.	763.3	9.6	sever	oblačno	—
Zagreb	7.	756.4	12.0	jug. vzh.	dež	1.0
Beograd	7.	757.9	11.0	—	oblačno	5.0
Buda	7.	760.4	9.0	brezvetera	več jasno	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomost	7.	762.2	4.0	brezvetera	več obl.	—

V Ljubljani barometer višji, temper. visoka. Solnce zahaja ob 4.40, zahaja ob 19.11.

Priporočajo se:

Skladščica:
Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Spedicija:
Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

«Orient» d. d., Sodna ulica št. 3, telefon 463.

Trgovine:
Julija Stor, trgovina s čevlji, Prešernova ulica 5.

M. Urbas, prodaja pristnih kranjskih klobas, Slomškova ulica 13.

Matej Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Kolodvorska ul. 26.

Mehanična delavnica [d. p.]
Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Pisalni stroji [d. p.]
Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Razmnoževalni aparati [d. p.]
Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Obleka, perilo, Fran Kraškovič, Stari trg št. 22. Nizke cene.

Kože divjačine, vsake vrste, tudi zajčje, kupuje trgovina z usnjem D. Zdravil, Ljubljana, Sv. Florijana ulica 9.

«Mirija», lesna trgovska in industrijska družba, Ljubljana, kralja Petra trg št. 8.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 1.

PODRUŽNICE:

Novo mesto, Rakov, Slovenjgradec

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. Brzojavke: ESKOMPTNA